

BAJA

vagyis tartalmu hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legjutányosabban számítatnak.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:

bajai állami tanítóképezdeben.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Tanintézetek.

Alkotmányosságunk visszanyerésének, ránk nézve kétségen kívül egyik — s tán legnagyobb — előnye az, hogy a nevelésügyet szabadon, minden külfolyástól menten rendezhetjük. S hogy alkotmányosságunk visszaállítása s különösen pedig a népoktatási törvény meghozatala óta, a nevelésügy terén — dacára az idő vágó törvény részben történt foganatosításának, még is — sok, nagyon sok örvendetes haladás történt. az igaz, és mindenesetre igen vigasztaló körülmény. A hiányokat rohamosan kezdtük pótolni, az elhagyatva levő fontos ügyet testtel-lelékekkel, egész odaadással rendezni. S a nemes munkálkodásnak ily rövid idő után is kezdenek már-már mutatkozni óhajtott gyümölcsei. Hogy azonban sok, még nagyon sok a tenni való, s hogy még csak fél uton vagyunk, hol pedig megállapodnunk nem lehet, nem szabad, azt tán senki sem vonandja jogosan kétségbe.

Nem tagadható, hogy városunk kebelében is történtek a nevelésügy emelése céljából üdvös intézkedések, de viszont azt is be kell ismernünk, hogy az eddig történtek a cél elérésére még nem elégségesek, be kell ismernünk, hogy — városunk közönségének igényeit fennálló iskoláinkhoz viszonyítva — iskolák dolgában nem valami fényesen állunk, s hogy nincsenek annyi és olyan iskoláink, a mennyik és a minők közönségünk igényei kielégítésére nézve elégségesek és szükségesek volnának. Tekintsünk körül tanintézetekünkkel s lássuk csak egy kissé részletesebben, hogy is állunk hát?

Összes tanintézetünk népiskolákból, egy gymnásiumból s egy tanítóképezdeből áll.

Népiskolák nálunk elég szép számmal vannak, de nem oly számban, mintha több már felesleges volna s a meglévők sem olyanok, mintha kivánni valót nem hagynának fenn.

Nyilvánvaló az, hogy az iskolakötelesek közül nálunk sokan nem járnak iskolába és pedig oly jelentékeny számban, hogy őket — ha a törvény értel-

mében mindnyájan iskolába kényszerítenének — a mostani iskolák be nem fogadhatnák s így — a törvény rendelkezésének érelyes alkalmazása esetén — a most fennálló iskolák — s természetesen a tanerők számát is okvetlen szaporítani kellene; vagy ha befogadhatnák, annyira túltömötté válnának, hogy a népiskola feladata tételhetné általa kérdességé. A túltömöttséget illetőleg legyen megemlítve, hogy a népoktatási törvény egy teremben, egy tanító vezetésével 80 növendéknél többet nem enged meg. — De meglévő népiskoláink is — az egy tisztelendő nénék iskolája kivételével — mind olyanok, melyek a törvény kívánalmait ki nem elégítik. Egyik iskolánál kifogástalan a tanterem, de a szerelvények vagy hiányosak, vagy csak részben vannak meg. Az iskolai padok pedig még az ó-korból datálják származásukat s őseink — bicskával ráfaragott — neveit büszkén viselik magukon. Ezekben az ókorban készített — a gyermek testalkatának figyelmen kívül hagyása mellett épített — padokban naponként ülni, kis gyermekeinkre nézve nem lehet irigylendő állapot. És hogy valóban is nem kedves állapot, kitűnik abból, hogy az iskolai padoktól tisztelteljes távolban lenni, előtűk édes körülmény.

Egy másik iskolánál megfordítva áll a dolog. Jók a szerelvények, de rossz az iskolai helyiség. Olyan iskolahelyiségünk, melyben mind a tanterem, mind pedig annak összes szerelvénye a törvény kívánalmait kielégítene: — szomorú, de való — olyan nincs.

Ha tudjuk ezt, s hozzá még népiskoláinknak eléggé czélszerűtlen elhelyezését s még czélszerűtlenebb beosztását, és ha tudjuk, az iskolába ténylegesen járók iskoláztatásának hiányos voltát: csoda e, ha népiskoláink feladatuknak képtelenek megfelelni úgy, mint a hogy azt édes mindnyájan óhajtanánk? szerény nézetem szeriut — nem!

Azt hiszem, hogy az itt röviden elmondottak is már elegendő bizonyítékul szolgálnak azon fentebbi állításom

megvilágosítására, hogy sok, sok még a tenni való.

De menjünk tovább! Népiskoláink évenként nagy számu növendékeket bocsátanak ki keblükből. A kiléptettek egy része megy egyenesen az életbe, nagy része pedig, nem elégedhetvén meg azon szerény ismeretel, mit neki a népiskola nyújthatott, ismeretkörét tágitani kívánja s — mert más intézetünk nincs — tömegesen siet a gymnásium ismereteket adni ígérkező csarnokai felé, annyival inkább, mivel a szülők is sokszoros meggyőződést szereztek már arról, hogy az életben még is csak meglátszik az az emberen, ha a népiskolán kívül és fölül — ha csak pár éven át is — más intézetet küszöbét is koptatgatta.

Ha az érkezőket, jobban mondva belépni óhajtókat az előmutatott bizonyítvány alapján a gymnásium mind fölvenné, az alsóbb osztályoknál kétségen kívül túltömöttség állana be. Túltömöttség mellett pedig — mint előbb is említém — a népiskola sem képes megoldani feladatát, hogy oldhatná meg saját feladatát a gymnásium? A gymnásium célja kockáztatása nélkül bizonyos számu növendékeken felül többet fel nem vehet, s annyit semmi szín alatt sem, mennyi a népiskolák végzése után ott óhajtaná folytatni tanulmányait, főképp azon esetben, ha a gymnásiumnál is, mint a népiskoláknál csekély lenne a tandíj.

De tudjuk, hogy újabb időben arra nézve, miszerint mindenki a tudományos pályára léphessen, megszorítások történtek s ma már csak olyan növendék fogadtatik ott szívesen, kinek — magát tudományos pályára képezni — mindenek fölött nem mindennapi tehetsége s a tanulói pálya végzéséhez elegendő anyagi ereje is van. És ez helyes is. A gymnásiumot keresse föl az, ki magát — az említett kellekekkel — a tudományos pályára szentelte. Ott közepes, vagy gyenge tehetségnek, vagy annak, ki nem diploma után kíván élni nincs mit keresni valója csak azért, hogy a számot

szaporítsa, vagy hogy a jó tanulókat is az elomentalben akadályozza.

S mondjuk ki, hogy a közepes, vagy gyengébb tehetségek — ha felvétettek is, ott csak megtűretnek, de az első kedvező alkalommal onnan szép tisztességes uton, ki- és eltávolíttatnak. És most kérdés, mi történjék azon növendékekkel, ki a gymnásium alsó osztályából eltávolíttatott, és mi azokkal, — a nézetem szeriut jelentékeny számu növendékekkel — kik oda, — vagy mert gyengékeknek találtattak, vagy mert túltömöttség állhatott volna be — felvehetők nem voltak? A növendék a népiskolát diligenter frequentálta, a gymnásiumban számára nincs hely, a tanítóképezde tőle vajmi messzire van, ő maga, de szülei is keveslik ismeretkörét, bár távol van tőlük a tudományos pálya, óhajtanák a növendéket képeztetni, de hol?

Népiskolán, gymnásiumon, tanítóképezden kívül más tanintézetünk nincs. Mit tegyenek vele? Magán uton képeztessek? Ahhoz közönségünk nagy részénél hiányzik az anyagi erő. Utóvégre is a kis nebuli megmarad és felnőtt népiskolai diplomatikus embernek s így aztán, mert mint Jancsi nem tanulhatott, majd mint János csak úgy külsőleg fog szerepelni, hanem a belső az kong az ürességtől s keveset fog nyomni a latban.

A népiskola annyi ismeretet nem nyújthat, a mennyit városunk — jobára kereskedők, iparosokból álló közönsége — gyermekeit illetőleg igényelne, — a népiskolán kívül és fölül való képeztetésre pedig ma, el van zárva az ut előtte, noha abból, hogy a gymnásiumot tömegesen keresik fel, nyilvánvaló, miszerint közönségünk gyermekeit a népiskolán felül is óhajtaná képeztetni.

Hogy ez a mostani — mindenesetre elég sajnos állapot megváltozzék, hogy elég tétessék a törvény kívánalmainak s városunk közönsége igényeinek, végül, hogy a tanügy áldassága, minél többekre nézve könnyen hozzáférhetővé s érezhetővé tétessék: népiskoláinknak a törvény kívánalmaira szeriut való rendezését, azok számára pedig, kik magukat

Laeta dies lucet sacra Genitricis de Ugra

Haec me devoti commonet officii.

Honoris hancce Sui celebrat Venerabilis Abbas

Cui Bajae est Christi sedula cura gregis.

Signa suae quivis depromit candida mentis

Vitam felicem quisque precatur Ei.

Non aurum, argentum, mihi quod fortuna negavit

Et vestis quem dura diffuensque tegit,

Sed fero sinceri ac promti munuscula cordis

Suscipe grato animo Tu vir amate mihi.

Salve! qui prosper mox colis solennia festa

Vir Magne! adplaudo corde precando Tibi:

Qui crescis virtute Tua, sic nempe mereris

Ut magis adrescat novus honorque Tuus.

Que Tua sit virtus loquiritur sat Mitra Pedumque

Haec sunt pro meritis praemia digna Tuis.

Servent Te Superi salvum per Nestoris annos

Currant incolumes et sine nube dies.

In mare ventus agat morbos casusque sinistros

Sit cum tristitia nulla ferenda dies.

Adspiret divina Tuis clementia factis

Et nunquam partes deserat Ista Tuas.

Te virtus clara ad majores tollat honores.

Et donec Superis Te beet alma salus

Et Deus Omnipotens Tibi det, quaecunq; rogaris

Vindicta a cunctis praeripiatur malis.

Integer in terris multos cum vixeris annos

Gaudia Siderei jure capesse poli!

Affectus placeant, placeat sincera voluntas

Grati animi aestimum Vir praeclare proba.

a népiskolán fölül is kívánják képez-
tetni, legalább is egy jól szervezett pol-
gári iskolának mielőbb történendő meg-
nyitását előadhatatlanul szükségesnek
vélem.

Ma, midőn városunk minden tekin-
tetben szervezkedik, midőn mindent elkö-
vet, hogy a királyi városok sorában
méltóan foglalhasson helyet, szentül hi-
szem, miszerint a tanügyet figyelmen
kívül hagyni nem fogja, jól tudván, hogy
a népnevelés emelése ezél-
jából hoozott — a közművelődés
oltárára — édes mindnyájunk érdekében
tett — áldozat nem lehet sok
és nagy soha! Borza Nándor.

Szinészet.

Ssombaton február 12-én „Stern
Izsák a házalo“ került színre; a darab
közönségünk előtt ismerős lévén, csupa-
a szereplőkre terjeszkedünk ki. Csókáné
(Tini) Vihary (czimszerepben) kifogás
nélkül játszottak. Az előadás általában
jól folyt le.

Vasárnap „Két drótos tót“ bohózat
adatott Peterdy és Vihary-val a czim
szerepben; Csókáné (Böske) Peterdyne
(Zsófi) szerepüket helyesen oldották meg.

Hétfőn 14-én. „A vén bakacsos“
Szigeti ismert régi népsziműve került
színre, Ilon szerepét Csókáné, Fricziét
Vihary a közönség teljes meglepődésére
vitték keresztül.

Kedden, 15-én - „A Danseffek“
az orosz társadalom hű tükre adatott.
— Legalább Dumas ezt célozta darab-
jában, azonban nagyon is túlzottan festi
azt; Daniseff grófnót Szirmayné szemé-
lyesíté s megvalljuk szerencsésen, mert
nehéz szerepét jól oldotta meg. — Csó-
káné (Anna) kitünő játékát, ugy Peter-
dijét (Daniseff Vladimir gróf) is a kö-
zönség többször megtapsolta. — Osip-ot
Vedress személyesíté, ki hosszas beteg-
sége után először lépett fel, — megje-
lentével a közönség melegen fogadá a
tehetséges színészt, ki mai játékával is
bizonyítja, miszerint e rokonszenvre tel-
jesen méltó. — Tökés Emilia (Lidia)
mint rendszeren eleganciával játszott.

Szerdán 16-án először „Bébé vagy:
a hold változásai“ állítólag szellem-
tulajdonkép pedig frivol és kétértelmű
kifejezésekkel telt vigjáték (természe-

sen francia termék) adatott. A szereplők
ügyessége a kétes kifejezéseken sokat
simított miért is a darab élvezetesebbnek
tűnt elő, mint ha e kifejezéseket teljes
meztelenségükben tarták volna a közön-
ség elé. Csókáné (a czimszerepben) ex-
cellált. Vedress (Kermagous) jó humorral
alakítá a csapdár férjét. Vihary, Tökés
Emilia szerepüket teljesen betölték.

Caló (Nr. 2.)

Különfélék.

*Jolyó hó 13-án hosszas betegség után
élte 79-ik évében meghalt. A nagy rész-
vét, mely f. hó 14-ikén csendes sirjá-
hoz kísérte, bizonyítja, mennyire tisztelt
és szeretett ember volt egész életében
és öreg napjaiban. Apraja, nagyjja váro-
sunknak tisztelte és szerette „Makszi
bácsiját“ s nem késett ezen szeretete ki-
fejezésével fiának, országgyűlési képvisel-
őnknek: Gábornak részvétét tanusítani
— az egyetlen ír, mit ily alkalommal
vérző sebre csepegtetni lehet. Hullámzó
sokaság osztozkodott a fiú érzelmeiben.
A nemzeti casino az elhunytban egyik
tagját veszítvén, gyászának az által sie-
telt kifejezést adni, hogy gyászlobogóját
helyiségén kitézte, és mintegy negyven-
tagú testület által a temetésen részt vett.
Meghalt a király, éljen a király, szól
egy francia közmondás. Elvesztettük
az atyát s elvesztette a N. Casino —
birjuk a fiút s birja a N. Casino. A
családi gyászjelentés így szól: Borsodi
Latinovics Gábor, ugy szintén öv. bors.
Latinovics Jánosné, szül. Bogor Irén,
és leánya Mária, férjezett Deák Zsig-
mondné, megtört szívvvel jelenti maga*

*és számos rokonai nevében felejthetlen
édes atyjának, illetőleg ipja és nagy-
atyjának borsodi Latinovics Miksának
f. évi februárhó 13-án, élte 79-ik évé-
ben a haldoklók szentségeinek példás
buzgósággal való felvétele után hosszú
és súlyos betegségben való gyászos ki-
multát. A boldogult hiült tetemei f. hó
14-én délutáni 4 órakor fognak a Rochus-
temetőben lévő családi sírboltban örök
nyugalomra létezni. Az engesztelő szent
miséldozat pedig kedden, f. hó 15-én
d. e. 10 órakor fog lelke üdvéért a
Rochus-kápolnában az Úrnak bemu-
tattatni. Baján, 1881. februárhó 13-án
Áldás és béke lengjen porai felett!*

— Személyi hírek. Mélt. Kubin-
szky Mihály püspök és egyházmegyei
tanfelügyelő urat hivatalos utja
közben súlyos betegség lepte meg, úgy
hogy alig birt Bajára eljutni. Leggon-
dosabb orvosi ápolásnak hisszük és ki-
vánjuk nem sokára sikerülend ő méltó-
sága szívós egészségét teljesen vissza
állítani. — Ngs. Czirfusz Ferencz
kir. tanácsos és Bács-Bodrogh megye
tanfelügyelője mult héten 2 napot vá-
rosunkban töltött.

— Vásár. A mult vasárnap és
hétfőn tartott orsz. vásár, mint előre
látható volt, nem igen sikerült, mert
egyrészt a rossz ut, de más részt a
czélserületlen beosztás is volt oka, mert
ilyenkor biz nagyon kevés vidékiek van-
nak a helybelieknek pedig elég
alkalmuk van heti vásárok alkalmával
szükségeitől gondoskodni.

— A „Nemzeti Casino“ választ-
mánya a f. hó 12-én adott családi es-
tély és a január elsőjéni bankett kitünő
sikerétől vezérelve, elhatározá, mikép e
hó 26-án egy második családi estélyt,
farsang kedden, vagyis márczius 1-jén
pedig társas vacsorát (bankett) rendez.
Ez utóbbin kizárólag casinói tagok ve-
hetnek részt. Az estélyek esti 7 órakor
veszik kezdetüket. Felkérhetnek tehát a
„nemzeti casino“ azon t. tagjai, kik
egyik vagy másik estélyen részt venni
őhajtanak, hogy magukat az e czéltől a

„nemzeti casino“ helyiségében mai nap-
tól kezdve nyitva tartott aláírási ivre
bejegyezni sziveskedjenek. Végül meg-
említettük, mikép a multkori családi es-
tély 21 frt tiszta jövedelmet eredmé-
nyezett, melyből 11 frt a bold. Tóth
Kálmán koporsójára tett koszoru költ-
ségeinek részbeni fedezésére, 10 frt pedig
a megdicsőültnek állítandó sírkőre hatá-
rozottatott fordítottatni.

Baján, 1881. febr. 16.

Szondy,
alelnök.

— Hymen. Bodrogh Gyula hely-
beli közszeretben álló ügyvéd f. hó
17-ikén eljegyezte magának a mivel és
kedves Lederer Riza kisasszonyt. Tartós
boldogságot szívből kívánunk.

— Gyilkosság. Vásár-vasár-
napján éji 12 óra után Kiss Ferencz
bordély tulajdonos házában az ott na-
gyobb számban lévő cigányok dula-
kodást kezdtek el. A gazda csillapítási
őhajtván a zajt, közéjük ment és tá-
vozásra inté őket, de alig hangzottak
el szavai, egy lövés dördült el a szo-
bában s ő elbukott, mert a lövés őt
hasban találta. A tettes megugrott s
midőn az előhívott hajduk üldözöbe
vették a vodiczai szőlőknél még ezekre
is lövöldöztek s így el nem foghatták;
sikerült azonban társai közül kettőt a
helyszínén elfogni, s így kilátás van
arra, hogy a tettes, nemsokára, kézre
kerül. Kinek sebe életveszélyes annyival
is inkább, mert a golyót eddigelé
nem sikerült eltávolítani. Tanulság eb-
ből az: hogy ilyen az orsz. vásárokat
sűrűn látogató cigány csapatokat, még
mielőtt bejőnének elfogni kellene, mert
csak is így lehetne elejét venni ama
megszámíthatatlan zsebelésnek, melyek
vásár alkalmával elő fordulnak, s a
rablási szándékból származó gyilkossági
kísérleteknek, a melyek nem kevészer
előfordulnak. Éber figyelemmel mind
ezeket a legkönyebben keresztül lehet
vinni, csak akarat kell hozzá, ennek
pedig kell lenni, mert az adózó polgárság
van veszélyeztetve jelenlétiük által.

— Álarczos bál. A „bajai pol-
gári fijasági kör“ folyó február hó
24-ére álarczos bált rendez a „Bárány“
szállodában a helyben felállítandó ipar-
iskola alaptökejének gyarapítására. Any-

TÁRCZA.

„Meglátogatom anyámat.“

(Anyám nevenapjára.)

Sajkám, mely a világtenger
Végtelenjén révedez
Meg-meg billen, majd meg tovább
Ide-oda tévedez
Nem bukik el, megsegíti
Egy szent érzet, mely vezérli;
Szivemben egy örök szózat támad:
„Meglátogatom édes anyámat.“

Ha sajkám egykoron majd a
Biztos kikötőbe tér
Hol körülfog a boldogság
Öröm-öröm után ér,
Örömet lelkesíti
Egy szent érzet, mely vezérli;
Szivemben egy örök szózat támad:
„Meglátogatom édes anyámat.“

Ha sajkám a zöld szigetek
Legszebbi közt evez el
Hol oly bájoló, szép és kedves
Minden telt élet kedvvel:
Madarak, s fák suttagása
Szélid szellő lágy fúvása
Szivemben egy szent szózatot támaszt:
„Meglátogatom édes anyámat.“

Ha egykor dicsőség övez
S keblem majd a fénytől ég,
Rád gondolok, édes anyám
Úgy szerets-e még, mint rég?

Nem tudok felelni rája
Rám süt a remény sugára
S szivemben egy szent szózatka támad:
„Meglátogatom édes anyámat.“

Elmennék én anyám hozzád
De nem szabad, nem lehet,
Hisz a tél ha engedné, ugy
Jönne már a kikelet
De reményem erősítí
Egy szent érzet mely vezérli
A szivemnek egy örök vágya támad:
„Meglátogatom édes anyámat.“
(1881.)

Halnay Kázmér.

„19, 21 és 50.“

(Rajz.)

Irta: HALMAY KÁZMÉR.

Évi 800 frt fizetése volt, s az ég meg-
áldá 4 gyermekkel, kik közül a legnagyobb
10 éves, — a legkisebb alig tud szólni, csak
erre a szóra tanítá meg az éhség: papa,
melyet legtöbbször a kenyeret érteve mond
a „papának“ is. — Szeretők gyengéd neje
van, ki a legnagyobb megnyugvással tűr, s
egy szóval sem adja senkinek sem tudtára
elégedetlenségét, — a ki feledtetí vele a
jelen nyomasztó voltát, s szívébe a szebb
jövő reményét táplálja, mely oly jól esik
neki, s a mely nélkül szíve egy kietlen pusztá
lenne, melyben nem találni egy üdítő forrást,
egy oázst, mely az utazót útjában felüdülté
varázsolná.

Szóltalan, komor, látszik öregedett ar-
czán, hogy szívet nagy fájdalom emésztí, —

de nem szól, csak akkor fogja el kimond-
hatlan fájdalmas érzés, midőn gyermekeire
néz, kik nem szólnak bár, de mégis nagyon
szeretnék, ha egy kicsivel több jutna nekik
az ebédből. Oh! ilyenkor mint engesztelhet-
len ellenfél marcangolja szívet azon érzés,
hogy az ő gyermekei soha sem lakkna jól,
bár ő maga a legtöbbször kel fel éhesen az
asztaltól.

Pedig már hányszor elhatározta ma-
gában, hogy többet dolgozik, igyekezni fog
maganak mellékjövedelmet szerezni, mind-
hiába, hányszor megbeszélte nejevel, hogy
takarékosabbak lesznek, magoktól megvon-
nak mindent, csak hogy a gyermekek ne
szenevedjenek semmiben sem hiányt.

Oh! a szükség sokszor a legjobb szülő.
Hányszor csináltak magoknak kedves per-
czet azzal, hogy a jövőről beszéltek, mert
hisz a jövőről csak jót lehet beszélni, s ilyen-
kor meghatározották, hogy mennyi pénzt fog-
nak költeni, sokat nem! Oh! nem! a gyer-
mekeknek is, nem fognak nagy házban
lakni, oh a világtér sem, csak mint
egyszerű emberek akarnak a kkor is élni, s
nem őhajtvák, hogy feltűnjenek, mint talán
más ember neveltséges szeszélyek által.

Ezeket mind szépen terveztették, ilyen-
kor nem is gondoltak arra, hogy miből? —
Hisz majd lesz több! — Megsegít az Isten!
— Ebben bíztak! Hisz az igaz is! De lehet,
hogy épen nem pézzzel akarja őket segíteni,
mert azzal talán epen elrontaná. No de hisz
kik így gondolkoznak, azoknak csak sze-
rencse lehetne a pénz. — Oh! mily szép is
ily reményekkel táplálni keblünket, akkor a
midőn talán a körülmények magokkal hoz-
zák, de ott ilyfélekéről, takarékoskodásról

szólani, midőn a megélhetésről van szó, nem
lehet —

Egyszerű zálogházi hivatalnok volt, —
hová mint fiatal ember jutott be. Akkor
még elég is volt a fizetése, de később meg-
nősült, a kiadás, a gond, majd a gyermekek
szaporodtak, s a fizetés nem javult. Remélte,
biztatták, hiába, mert nem volt pártfogója,
nem haladt előre!

Igy hátra maradt, s azóta egyszerű hi-
batalnok, kinek reggeltől estig dolgoznia
kell, ha élni akar. Mellékjövedelemlről szó
sem lehet, hisz minél kevesebb a fizetés,
annál több a dolog. A neje egy díjnoknak
a leánya volt, ki nem hagyott reá pár szén
forint adósságnál egyebet, no de hiszen
nekik még ugy sem volt, megérdemelték.

Ellensúlyozta eleinte a kevés fizetést a
nő szeretete, de később, midőn nejeének aján-
dékai akart kedveskedni, melynek árát meg-
kelte koptalnia, akkor érezte, hogy kevés a
fizetés, nem telik — azt is abban hagyta.
Midőn a neje az első gyermekkel megaján-
dekozá, ő egy diszes gyűrűt akart neki venni,
szólt is róla nejeének, de hiába, nem volt
reá pénz, másra kellett — kenyérre. Neje-
nek nem szólt, az nem is kérdezte, tudta,
hogy miért nem kapott gyűrűt, gyötörte
kebiét a fájdalom, sajnálta férjét.

És mégis bizonyos nemével az enge-
delmeskedésnek túrték a fájdalmat. Igaz!
hozzá voltak már szokva. Csak midőn a gyer-
mekek szóiansága jutott eszükbe, akkor
kimondhatlan égeté kebiüket a keserves fá-
dalom, hisz őket a fájdalom jobban sanyar-
gatja, mint a gyermekeket, kik nem szólnak,
mert nem szabad zugolódni, de hisz ők sem
zugolódnak, bennök csak a fájdalom érzése
tanyáz, az igazi fájdalom érzése, mely nem

Mikor legnagyobb a szükség legközelebb a segítség.

Legujabb gyógytudósítás és hálafelelet.

Magdeburg, 1880.

Az ön Hoff János-féle koncentrált kivonat és maláta sör küldeménye 50 üveggel; 5 kl. maláta csokoládé, és 10 doboz maláta csukorka kellemesen lepett meg bennünket és új bizonyossága volt az igazságnak: „Mikor legnagyobb a szükség, legközelebb a segítség”, feleségem a küldöttet pontosan a rendelvény szerint veszi be mint a gyógyszer. A hatás meglepő s nyilván meg kell vallanom, hogy azon határozott előítélet, melyvel előbb minden ilyen fencidésért kivonat iránt viseltem, egészen elenyészet. Sőt azt is állítom, hogy a ki rendes szabályozott életmód mellett a Hoff János-féle maláta kivonatot élvezi, könnyen 100 éves kort ér el. Így tehát csak szívem sugalmát követem, hogy ha most mindjárt nőm nevében is, ki Önt mint Isten által küldött angyal tekintti, legelőleg hálámát kifejezem. Sok szót nem használok, mert a hála kifejezésére szegény a nyelv. Jutalmazza önt meg Isten. Addig remélem, hogy a küldött elegendőben nőm egészségének teljes helyreállítására. Ha gyenge erőmmel szolgálatát lehetek, tessék fölöttem rendelkezni.

Kérek számomra küldeni 50 üveg malátasört; 5 kilo maláta csokoládét; 10 doboz maláta csukorkát.

Kujava I. P. A magdeburgi tüzbiztosító társaság hivatalnok. A legtöbb európai fejedelmek udvari szállítójához Hoff János urnak orvos, k. tanácsos; a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa, magas porosz és német érdemrendek lovagja.

Bécs, gyár: Grabenhot 2. gyári raktár: Stadt, Graben. Bräunerstrasse 8.
Raktár Baján: Michitsch Istvánnál, Cservenkán: Knefelynél, Mohácscon: Schlesingernél.

Csak a mi jeles, talál gyors alkalmazásra!

Nem több mint három év telt el azóta, hogy New-Yorkból Londonba jöttem, hogy új szeremet Nagy-Britanniában meghonosítsam. Megérkezésem után megkezdtem üzletemet, csendben, feltűnést nem keltő módon; eleinte csak egy felpinze-helyiségre és egy kis irodával bírván. Innen szállíték szeremből Anglia, Irland és Skócia minden részébe apró minta-csomagokat, alkalmat szolgáltatva, hogy azzal kísérletek tétessenek. Kivonatomat a közönség nagy tetszéssel fogadta, mire szolgáljon bizonyosságul, hogy az első tizenkét hónap alatt különlegességemből 200,000 palackra kaptam megrendelést. E megrendelések közül sok olyan emberektől eredt, kik szeremet először használták, s miután annak értékéről meggyőződtek, ajánlták azt másoknak is. — Ha nem így lett volna, nem lettem volna képes üzletem folytatására.

A költség, melybe szeremnek valamennyi városban leendő meghonosítása került, nagyobb volt, mint az eladás utáni nyereség; miután azonban szeremnek nagy hasznáról és értékéről meg válek győződve, biztam a közönségben, miszerint szeremet egymásnak ajánlva, költségemet ily módon megtérítendő. Bizalmam nem csal, amint a fennebbi szám is világosan bizonyítja, megbátorítva ezen, kivonatom iránt tanusított tetszés által, üzletemet kényelmesebb helyiségre tévén át, itt is, mint előbb, szeremnek jelessége, előre segített. A második évben majdnem 600,000 palackra kaptam megrendelést. Levéltár-czám napról-napra nehezebb lón a száz meg száz, moudhatnám ezernyi elismeréstől és hálaíratoktól, melyek a „Shäker-kivonatom“ (Seigei gyógy-sörpje) jóságáról szóltak.

Ezen gyógyító és megszüntető szer májbajokra, emésztetlenségre és gyomornehézségre eseteiben — volt a szer, melyet Nagy-Britanniában meghonosítottam, s a mely ott oly nagy bizalommal és általános tetszéssel találkozott. A leghehetőbb tanulmányok és meghatározások folytán meggyőződtem, miszerint a legtöbb betegség, melyvel korunkban az emberiség megátogatattik, a gyomor és máj szabálytalan működéséből származik. Miután e bajok kezelésénél oly szerre találtam, melynek nagy értékéről Amerikában saját tapasztalásom után is meggyőződtem, elhatároztam Európába jöve „Shäker kivonatnak“ behozatalát itt megkísérteni. Különösen meg kell itt jegyezmem, hogy nem mint „kalandor“ jövekk Európába, miután Amerikában nagy üzlettel bírván, szükségteim elégségesen fódózva valának. Üzletem a harmadik évben még kiterjedtebb lón, s az elárúsítás magában Angliában 900,000 palackra terjedt, a mi az első és második évben eladott mennyiséggel együtt 1.700,000 palack kerek számot tesz ki — három évi rövid idő alatt és hozzá még egy addig egész ismeretlen szerből. Jelessége nélkül ez lehetetlen lett volna. Nagybritanniában a „Shäker-kivonat“ kezdettől fogva különösen ajánlatott az emésztési bajok, máj- és gyomorbetegségek ellen, minélfogva hiszem, hogy a nagy készség, melylyel a „Shäker-kivonat“

Rekerk A., Panceova: Graf V. H., Pilsen: Kalsler E., Prága: Fürst József, am Poric, Prerau: Psota Ignác „az arany sashoz“, Pozsony: Henrici Frigyes „a szent három-sághoz“, Stoltz Rezső „a szent Mártonhoz“, Tisztory Bódog „a vörös rákhoz“; Presnitz: Grieszt A., Reichenberg: Erlich József, Saaz: Kraus V. fűszerárus, Sangerberg: Ziegler József, Salzbürg: dr. Sedlitzky, cs. k. udv. gyógyszerész, Selmecz: Stankay Fr., Sternberg (Morvaország): Ferkl A., Szege: Bárcsaj Károly, Kovács A., Sz.-Pöften: Hassak Ozkár, Troppau: Plachky A., Temesvár: Jálmer K. M., város, Ilunyadi-utca; Tarcazy István „a segítő szűz anyához“, Magyar-Hradisch: Struncl József, Villach: Kumpf örökösei, Vinkovce: Alemann L., Varasd: Hochsinger A. Vels: Richter K., Bécs-Ujhely: Koltscharsch F., Windischgarten: Keller Em. Znaim: Scherks E.

944. sz. kig. 1881.

HIRDETMEŊY.

Baja város részéről közhírré tétetik, hogy Baján egy költségvetésileg 53,640 frt 47 kr. előirányzott emeletes bérház építésére f. évi martius hó 8-ik napján d. e. 9 órakor a város házánál a gazdasági hivatalban, hol a tervek, költségvetések, és egyéb feltételek előlegesen is megtekinthetők, nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni szándékozók 2500 frt. bánatpénzzel ellátva meghivatnak. A bánatpénz letehető készpénzben, vagy más tőzsdeileg jegyzett értékpapirokban, avagy hitelképes pénzintézetektől nyert betéti könyvecskeben.

Bánatpénzzel ellátott s lepecsételt írásbeli ajánlatok Bajaváros tanácsához címezve az árlejtés megkezdéseig szinte elfogadhatatlan, melyben azonban befoglalhatnia kell, hogy az ajánlat az összes feltételek elfogadása mellett nyujtatott be.

A mennyiben a vállalkozó nem szakértő ajánlatában a részéről szakértőt megnevezni tartozik. Ha valaki szóval és írásbelileg is pályázni kívánna mind a szóbeli mind az írásbeli ajánlatához a bánatpénzt külön külön letenni tartozik.

Kelt Baján, 1881. évi február hó 13-án

Dr. HAUSER MÓR,
polgármester.

Különlegességek.

MÜLLER J. L.,

ezelőtt

VADÁSZ FERENCZ özv. utóda illatszertárából
„A VIRÁGKIRÁLYNÉHOZ“ BUDAPESTEN.

Főüzlet. IV. koronaherceg-utca | Fióküzlet: váczai-utca II-dik szám.
2. szám (Párisi-ház.)

POUDRE DE SERAIL.

Blaháne Luiza művésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor, vegytanilag tökéletesítve, minden ártalmas szerekkel mentes és oly kitűnő tulajdonságokat, hogy minden eddig a mai-ig befallított készített szerekkel összehasonlítva; nagy-mennyű fedezze az arcot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvjá, az arcnak és a testnek (főleg a természet színezetét) kelcs nöz, úgy, hogy a legelősebb szem sem képes a port rajta észrevenni. **POUDRE DE SERAIL** ára 1 nagy doboz 1 frt, kis doboz 60 kr.

Az illatszertárában terén jelentékeny párisi kitűnőségekkel való összeköttetésem folytán a világ-hírű és föltötte hatalmas „**CREME POMPADOUR**“-t egész eredeti tisztaságban és erejében előállítom. Ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony egész azg koráig fenn tudta tartani csodaszépességét, anélkül, hogy az öregedésnek art utalna; azért nem mulasztatom el a tisztelt hölgyvilágnak azt a leghatározottabban ajánlani. E kitűnő szer jóval föltűnő minden eddigi nemű gyártmányt. A **CREME POMPADOUR** mindig este és reggel alkalmazni; rásejlik egy nagyvonalú vaszondakára, a szál arcunkat, mellünket és karjainkat bedörzölve ezakkal le nem borjólj. Reggel elegendő a műtetet csak az arcon végezni s csak egy óra múlva megtörölni. Az arcot azután be lehet hinteni a „Poudre Serail“-al. — Egy üvege) ára 1 frt 60 kr.

Az illatszertárában terén jelentékeny párisi kitűnőségekkel való összeköttetésem folytán a világ-hírű és föltötte hatalmas „**CREME POMPADOUR**“-t egész eredeti tisztaságban és erejében előállítom. Ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony egész azg koráig fenn tudta tartani csodaszépességét, anélkül, hogy az öregedésnek art utalna; azért nem mulasztatom el a tisztelt hölgyvilágnak azt a leghatározottabban ajánlani. E kitűnő szer jóval föltűnő minden eddigi nemű gyártmányt. A **CREME POMPADOUR** mindig este és reggel alkalmazni; rásejlik egy nagyvonalú vaszondakára, a szál arcunkat, mellünket és karjainkat bedörzölve ezakkal le nem borjólj. Reggel elegendő a műtetet csak az arcon végezni s csak egy óra múlva megtörölni. Az arcot azután be lehet hinteni a „Poudre Serail“-al. — Egy üvege) ára 1 frt 60 kr.

IXIA LYS.

Ezen új illatszertárából és kiváló tisztaságát a leg-kiütűnőbbnek és legfinomabbnak ajánlatom. Egy üvege) ára 1 frt 50 kr. és 3 frt.

EAU DE SERAIL.

Legfinomabb és legkellemesebb illat, termék illatosítására. Ezen kitűnő esszencia különféle jó illatú keleti növényből készült. — Egy üvege) 1 frt.

PATE DENTIFRICE GLYCERINE. (Fogpép.)

A gycerine hatályságát Dr. Boyman Luten pedig a török királyságban ellen. — Ezek a legjobb kezes-ségek, melyeket a fogtisztító és épsztartó szer kitűnő hatására nézve nyujthatok. Ezen fogszappan sokkal ajánlatosabb szer bármely fog-porral; hatása egyrészt a gyöngéd bedörzölésben nyujtók, mely egy lágy kefé segítségével eszközölhető, miképpent pedig helyi hatályságában rejlik. — A gycerine nem tartalmaz sem savanyt, sem lúgos-szert, föltérre teszi a fogakat, anélkül, hogy zománcának ártana, megfűtést és borbóli és megővja a rothadástól; elűzi a fogpuszogatást, mely okozója oly fájdalmaknak, melyeket a fogaknak csak tak tulajdonítunk. E szer ép egészségesen tartja a szájat, elűzi annak kellemetlen szagát, mely bizonyos tapaszerektől, hibás fogaktól és szivaroktól ered. — Egy szentesre ára 1 frt.

ELIXIR GLYCERINE dentifrice pour la Bouche. (Szájvíz.)

Ezen szer azon erővel bír, hogy megakadályozza a fogbajok, arczpor és bádén tartja a gycerine-szával való együttes alkalmazásánál. Ez az eredménye eme kitűnő fogvétel, mely aszónkól üdvé és kellemessé teszi a lélekzetet. — Egy üvege) 1 frt.

VERMELLINI FOGPOR.

Az eddigleg kész a legkitűnőbbnek ajánlatom, minthogy a legelősebb és legfinomabb mennyiségű metartiaj erjét és illatát, továbbá ártalmas vegyszerektől szabad és ennek folytonos használatánál a fogakat és fogszert minden fájdalom és rothadástól megóvjá. — 1 doboz 60 kr.

Dr. HEIDER'S FOGPOR.

1 nagy doboz. 50 kr.

SAVON GUIMAUVE (ziliz-gyökér-szappan).

minden éven kitűnő minőségű szappan használatánál az arcz- és kezből főntet, ezekkel egyszemmind minden börtökösötől megóvjá. — Ára 1 darabnak 60 kr. 6 dró 3 frt 60 kr.

Minden vegykészletnek valódi minőségben kapható a fenti feltételénél tovább az ország minden jelentékeny gyógyszerészeiben. Minden egyes valódi gyártmányt jelen bejegyzést vedlyegyel van ellátva.

Legújabb vámszettek valódi franczosa és angol illatszerek a pipere-árubakban a legelősebb gyári áron.

Vidéki megrendelések utánvett mellett pontosan szállítottnak. Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.